

xàvega (PESC)

Art copejat de grans dimensions. És un art similar al bolig, però de dimensions majors. Per exemple les bandes del bolig tenien 60 o 70 brases mentre que la xàvega li n'afegia 10 o 12 de xàrcia més clara. L'avantatge de la xàvega és que, gràcies a l'altària de l'art, agafava tot tipus de peix.

L'art es calava des de la costa fins a les tres milles. La calada de la xàvega la dirigia un home des de terra. Si era de nit agafava dos metxots per a indicar cap on havia d'anar la xàrcia. Els mariners després de deixar un cap a terra anaven mar afora i arriaven malletes per la popa fins que arribaven a l'art, que també era arriat. Aleshores posaven proa a terra i anaven amarrant malletes a l'altre cap de l'art fins que aplegaven a la costa. Era important que el personal mantinguera l'art paral·lel perquè el peix quedara copat. Mentre tot açò passava a terra, des de les barques tiraven pedra per tal que el peix que no volia entrar-hi encabira l'art. Antigament, en abocar l'art es triava el peix per arroves a la mateixa platja. Si no hi havia una quantitat suficient per a classificar-lo per arroves, es classificava per ranxets o muntonets petits. Els pescadors benidormers encara recorden que la xàvega de l'Illa ha arribat a pescar en un sol bol tres-centes arroves de gerret, dotze arroves de déntol i divuit de calamar.

El bolig i la xàvega –principalment per al gerret de l'Illa– es treballaven des de la línia de terra, bé fóra des de l'Illa, des de la platja al punt conegut com la bassa Seca, a la foia del Bol o des de les penyes de l'Albir. Treballar la xàvega era una faena molt costosa puix eixien a calar en apuntar el sol i l'eixaguaven a les quatre o les cinc de la vesprada depenent de les malletes o cordes que arriaven.

Els guanys de la pesquera de la xàvega es distribuïen a la part segons trobem a Martínez i Martínez (1921). L'amo de les barques i l'art rebia un terç. D'aquest terç pagava al patró de la barca gran un sou per cada lliura que havia guanyat. Dels dos terços restants es feien les parts corresponents. Els mariners de les embarcacions i els quatre rossers rebien part i mitja cadascú. Els rossers a més tenien l'afegitó d'un sou per cada lliura dels dos terços. A la gent que atesava des de la malleta se'ls pagava una part si eren hòmens, si eren xicons mitja part i si eren xiquets un quartó. El fet que tot aquell qui anava a atesar de l'art havia de ser acceptat i rebia una part, sense que es poguera rebutjar a ningú, va fer que la xàvega acomplira una funció social importantíssima. Arribava a ser l'única aportació econòmica de certs grups socials com les viudes, persones d'edat o mariners convalescents de malalties. No debades fou anomenat *art de la pobrea*.

Diccionari de
Benidorm